

XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa
z cyklu:

Żydzi Wschodniej Polski. Seria III:

ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ:
REINTERPRETACJE DZIEDZICTWA

ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ I POLITYKA

BIOGRAFIE – IDEE – TEKSTY KULTURY

16 maja 2022 roku

Białystok

PROGRAM

Jan Czesław Moniuszko (1853–1908), Koncert Jankiela, przed 1908

Na okładce: Lord Balfour in Biyamina with Vera and Chaim Weizmann, Nachum Sokolov and otehrs, 1925. Fot. Avital Efrat

KATEDRA BADAŃ FILOLOGICZNYCH „WSCHÓD – ZACHÓD”
WYDZIAŁ FILOLOGICZNY UNIWERSYTETU W BIAŁYMSTOKU
KSIĄŻNICA PODLASKA IM. ŁUKASZA GÓRNICZKIEGO W BIAŁYMSTOKU
DZIAŁ BADAŃ FILOLOGICZNO-BIBLIOGRAFICZNYCH

XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa
z cyklu:

Żydzi Wschodniej Polski. Seria III:

**ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ:
REINTERPRETACJE DZIEDZICTWA**

Temat spotkania:

ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ I POLITYKA

BIOGRAFIE – IDEE – TEKSTY KULTURY

PROGRAM

BIAŁYSTOK • 16 maja 2022 roku

SZCZEGÓLWE ZAGADNIENIA BADAWCZE KONFERENCJI:

- Życie polityczne Żydów w Polsce i we Wschodniej Europie w XIX i XX wieku.
- Obraz polityka żydowskiego w literaturze i sztuce.
- Idee i dyskursy polityczne Żydów wschodnioeuropejskich.
- Żydowskie życie polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej a idee syjonizmu.
- „Wielka” i „mała” polityka Żydów: centrum i prowincja.
- Prasa, radio, film a życie polityczne społeczności żydowskiej.
- Politycy żydowscy wobec totalitaryzmów XX wieku.
- Życie polityczne Żydów na Podlasiu i w Białymstoku.
- Wielkie postaci żydowskiego świata polityki.
- Żydowskie życie polityczne oczami antysemitów.
- Pisarze i twórcy żydowscy jako politycy.
- Obraz żydowskiego życia politycznego w badaniach historycznych, historycznoliterackich, politologicznych i kulturoznawczych.

Języki konferencji: polski, języki kongresowe, ukraiński, białoruski, litewski.

Czas wystąpień: maksymalnie 20 minut.

Materiały z sesji w roku 2022 zostaną opublikowane w Naukowej Serii Wydawniczej „Colloquia Orientalia Bialostocensia” (jako XI tom „Studiów Żydowskich”), wydawanej przez Książnicę Podlaską oraz Katedrę Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”.

KOMITET NAUKOWY CYKLU BADAWCZEGO „ŻYDZI EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ”:

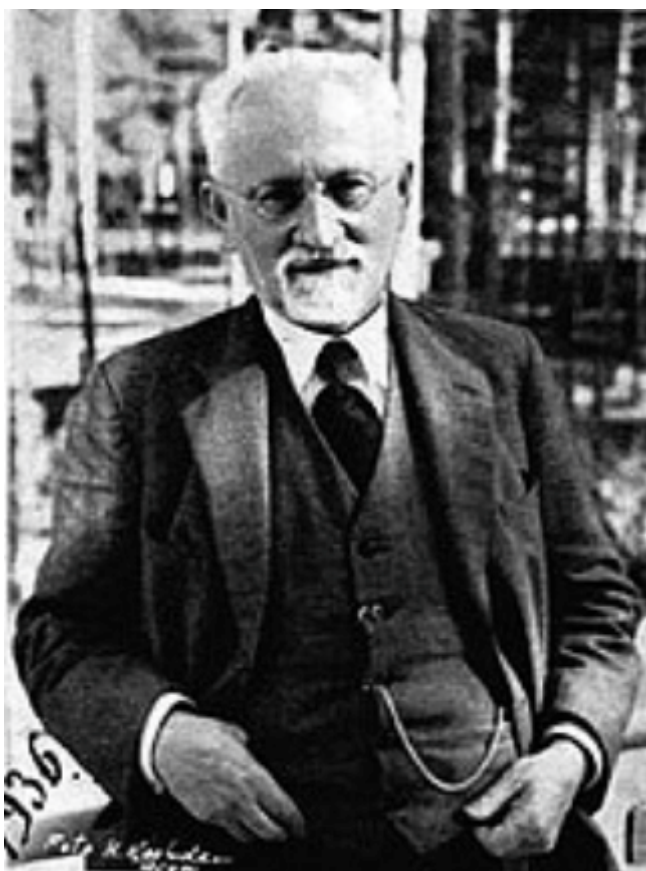
- Prof. **Lucyna Aleksandrowicz-Pędich** – Uniwersytet SWPS w Warszawie
- Dr **Helena Datner** – Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie
- Prof. **Alan Duben** – Uniwersytet w Stambule, Turcja
- Dr **Anna Frajlich** – Nowy Jork, Stany Zjednoczone
- Pani **Jolanta Gadek** – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Pan **Mark Halpern** – Nowy Jork, Stany Zjednoczone
- Prof. **Daniel Kalinowski** – Akademia Pomorska w Słupsku
- Pan **Ryszard Löw** – Tel-Awiv, Izrael
- Prof. **Jarosław Ławski** – Uniwersytet w Białymstoku
- Prof. **Dariusz Konrad Sikorski** – Uniwersytet Gdański
- Prof. **Maciej Tramer** – Uniwersytet Śląski w Katowicach
- Pani **Alena Yavorska** – Muzeum Literatury w Odessie
- Dr **Tomasz Wiśniewski** – Stowarzyszenie Muzeum Żydów Białegostoku

KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI

- Prof. **Jarosław Ławski**, Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”, Wydział Filologiczny UwB – Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
- Dyr. **Beata Zadykowicz**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Pan **Philip Earl Steele**, CBH PAN w Berlinie
- Dr **Łukasz Zabielski**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Dr hab. **Anna Janicka**, prof. UwB, Katedra Filologicznych Badań Interdyscyplinarnych
- Dr **Kamil K. Pilichiewicz**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Dr **Michał Siedlecki**, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego
- Dr **Grażyna Dawidowicz**, VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku

KOMITET ORGANIZACYJNY MKN „ŻYDZI WSCHODNIEJ POLSKI” Seria XI: ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ I POLITYKA

Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”
Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku
Plac NZS-u 1, 15-420 Białystok
Tel. +48 664 057 370 lub 85 745 74 68,
jannicka@wp.pl, j.lawski@uwb.edu.pl

Szymon Dubnow (1860–1841), założyciel Żydowskiej Partii Ludowej

16 MAJA 2022 ROKU (PONIEDZIAŁEK)

Miejsce obrad: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Gmach Główny,
ul. M. Skłodowskiej-Curie 14a, VI piętro, Sala „Galeria”, na parterze

I. UROCZYSTA INAUGURACJA KONFERENCJI

Godz. 9.00–9.20

Otwarcie Konferencji „Żydzi Europy Wschodniej i polityka”

Powitanie gości: Prof. **Jarosław Ławski** (UwB, Białystok)

Dyr. **Beata Zadykowicz** (Książnica Podlaska)

Otwarcie Konferencji: Prof. **Daniel Kalinowski** (AP, Słupsk)

Informacje organizacyjne: dr **Łukasz Zabielski** (Książnica Podlaska)

II. OBRADY PLENARNE – Część 1

Godz. 9.20–11.20

Prowadzenie: Dr hab. **Anna Janicka**, prof. UwB (Białystok)

Dr **Monika Szablowska-Zaremba** (KUL, Lublin)

1. Dr hab. **Dariusz K. Sikorski**, prof. UG (Gdańsk)
*„Na przełomie?” Żydowski dyskurs o wolności w „Życiu Żydowskim” (1919),
„Tygodniku Żydowskim” (1919–1920) i „Moriah” (1916–1919)*
2. Dr **Tomasz Butkiewicz** (Berlin, Społeczne Muzeum Żydów Białegostoku)
*Kres żydowskiej enklawy Białegostoku i regionu w niemieckiej fotografii
z lat 1939–1943*
3. Dr **Ewa Węgrzyn** (UJ, Kraków)
*Inwigilacja żydowskiego środowiska politycznego i kulturalnego przez służby
specjalne w Polsce Ludowej*
4. Prof. **Daniel Kalinowski** (AP, Słupsk)
Literatura w cieniu polityki. O kilku dziełach Jakuba Tugendholda
5. Pan **Philip Earl Steele** (Warszawa)
*Od Suwałk do Katowic – i Bazylei. Chowewei Syjon: pierwszy ruch
syjonistyczny*

6. Kustosz **Alena Yavorska** (Muzeum Literatury w Odessie)
Полицейские донесения о выступлении В. Жаботинского в Благородном собрании 20 ноября 1904 года

Dyskusja: 11.20–11.40

Przerwa: 11.40–12.00

III. OBRADY PLENARNE – Część 2

Godz. 12.00–14.20

Prowadzenie: Kustosz **Anna Lebet-Minakowska**
(Muzeum Narodowe w Krakowie)
Dr **Kamil K. Pilichiewicz**
(Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)

1. Prof. **Bogdan Burdziej** (UMK, Toruń)
Leo Belmonta powieść o Herzlu
2. Dr hab. **Maciej Tramer**, prof. UŚ (Katowice)
Dzieci Warszawy – okoliczności
3. Dr **Paweł Kuciński** (UKSW, Warszawa)
„Żydoznawstwo”. Między rzekomym dyskursem a realną nienawiścią
4. Dr **Monika Szabłowska-Zaremba** (KUL, Lublin)
Piekło obozu w Dachau – o relacjach z obozu koncentracyjnego na łamach polsko-żydowskiej prasy w latach 30. XX w.
5. Dr **Marek Szladowski** (Warszawa)
W poszukiwaniu utraconej tożsamości – casus Pawła Hertza

Dyskusja: 14.00–14.20

*Nachum Sokołow (1859-1936), piąty prezydent
Światowej Organizacji Syjonistycznej*

IV. PRZERWA OBIADOWA

Godz. 14.20–15.00

V. OBRADY PLENARNE – Część 3

Godz. 15.00–17.00

Prowadzenie: Prof. **Daniel Kalinowski** (AP, Słupsk)
Dr hab. **Maciej Tramer**, prof. UŚ (Katowice)

1. Prof. **Lucyna Aleksandrowicz-Pędich** (SWPS, Warszawa)
Życie społeczno-polityczne Żydów połockich w drugiej połowie XIX wieku w interpretacji Mary Antin
2. Dr **Przemysław Zarubin** (UJ, Kraków)
Dattnerowie i Falterowie – żydowscy przedsiębiorcy i samorządowcy w Galicji doby autonomicznej
3. Kustosz **Anna Lebet-Minakowska** (Muzeum Narodowe w Krakowie) [online]
Polityczna „święta wojna” i jej odzwierciedlenie w czasopiśmie satyrycznych
4. Dr **Jacek Partyka** (UwB, Białystok)
Tradycja cedaki: polityczne i społeczne zaangażowanie The Bialystoker Center w Nowym Jorku i Białymstoku
5. Dr **Michał Siedlecki** (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)
„Jerozolima. Fragment większej całości”. Poezja Doroty Szatters wobec totalitaryzmów XX wieku

Przerwa: 17.00–17.20

VI. OBRADY PLENARNE – Część 4

Godz. 17.20–19.00

Prowadzenie: Prof. **Lucyna Aleksandrowicz-Pędich** (SWPS, Warszawa)
Prof. **Bogdan Burdziej** (UMK, Toruń)

1. Dr **Wiktor Gardocki** (UwB, Białystok)
Temat Zagłady w dokumentach cenzury przełomu lat 70. i 80. XX wieku
2. Dr **Kamil K. Pilichiewicz** (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)
Michał Głowiński wobec ideologii komunistycznej
3. Dr **Jan Miklas-Frankowski** (UG, Gdańsk) [online]
Wątki polityczne w reportażach z tomu „Przez ruiny i zgliszcza” Mordechaja Canina
4. Studentka **Patrycja Lasota** (UwB, Białystok)
(Nie)pamięć o podlaskich Żydach w kontekście polityki Zagłady na podstawie relacji Mordechaja Canina i Samuela Pisara
5. Studentka **Dominika Ciach** (UG, Gdańsk) [online]
Losy Żydów w Gdańsku i Sopocie w pierwszej połowie XX wieku oraz ich odbicie w twórczości Mieczysława Abramowicza

Dyskusja: 18.40–19.00

PODSUMOWANIE I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI:

Godz. 19.00: prof. **Jarosław Ławski** (UwB, Białystok)

Budynek Knesetu przy Givat Ram w Jerozolimie (od 1966 roku)

Konferencja Naukowa
ŻYDZI EUROPY WSCHODNIEJ I POLITYKA
BIOGRAFIE – IDEE – TEKSTY KULTURY
Program
Białystok 2022

Opracowanie: Anna Janicka, Jarosław Ławski, Dariusz Kukiełko
Skład i opr. graficzne: Ewa Frymus-Dąbrowska
Druk: Wydawnictwo PRYMAT, Mariusz Śliwowski